

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Europejski filar praw socjalnych i dokument otwierający debatę na temat społecznego wymiaru Europy

(2018/C 054/10)

Sprawozdawca:	Mauro D'ATTIS (IT/EPL), członek zarządu gminy Roccafronata (Messina)
Dokumenty źródłowe:	Wniosek w sprawie międzyinstytucjonalnej proklamacji Europejskiego filaru praw socjalnych
	COM(2017) 251 final
	Dokument otwierający debatę na temat społecznego wymiaru Europy
	COM(2017) 206 final

I. ZALECANE POPRAWKI

Zalecana poprawka 1

Wniosek w sprawie proklamacji

Preambuła (5) – Zmienić

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, podpisana po raz pierwszy na szczycie Rady Europejskiej w Nicei w dniu 7 grudnia 2000 r., chroni i promuje szereg podstawowych zasad, które mają zasadnicze znaczenie dla europejskiego modelu społecznego. Postanowienia tej Karty mają zastosowanie do instytucji, organów, biur i agencji Unii przy poszanowaniu zasady pomocniczości oraz do państw członkowskich wyłącznie w zakresie, w jakim stosują one prawo Unii.	Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, podpisana po raz pierwszy na szczycie Rady Europejskiej w Nicei w dniu 7 grudnia 2000 r., chroni i promuje szereg podstawowych zasad, które mają zasadnicze znaczenie dla europejskiego modelu społecznego. Postanowienia Karty praw podstawowych mają zastosowanie do instytucji, organów, biur i agencji Unii przy poszanowaniu zasady pomocniczości oraz do państw członkowskich wyłącznie w zakresie, w jakim stosują one prawo Unii.

Uzasadnienie

Wyjaśnienie, że ustęp ten w całości dotyczy Karty praw podstawowych.

Zalecana poprawka 2

Wniosek w sprawie proklamacji

Preambuła (7) – Zmienić

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>Parlament Europejski wezwał do opracowania i przyjęcia solidnego Europejskiego filaru praw socjalnych w celu wzmocnienia praw socjalnych i wywarcia pozytywnego wpływu na życie ludzi w krótkim i średnim terminie, a także umożliwienia wsparcia budowy europejskiego projektu w XXI w. Rada Europejska podkreśliła, że niepewnością gospodarczą i społeczną należy zająć się w pierwszej kolejności, i wezwała do stworzenia obiecującej przyszłości dla wszystkich i gwarancji dla naszego stylu życia oraz zapewnienia młodzieży dodatkowych możliwości. Przywódcy 27 państw członkowskich oraz Rady Europejskiej, Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej zobowiązali się w programie rzymskim do pracy na rzecz Europy socjalnej. Zobowiązanie to jest oparte na zasadach trwałego wzrostu gospodarczego i propagowaniu postępu gospodarczego i społecznego, a także spójności i konwergencji, przy jednoczesnym utrzymaniu integralności rynku wewnętrznego. Partnerzy społeczni zobowiązali się do dalszego angażowania się w budowę Europy, która przynosi korzyści pracownikom i przedsiębiorstwom.</p>	<p>Parlament Europejski wezwał do opracowania i przyjęcia solidnego Europejskiego filaru praw socjalnych w celu wzmocnienia praw socjalnych i wywarcia pozytywnego wpływu na życie ludzi w krótkim i średnim terminie, a także umożliwienia wsparcia budowy europejskiego projektu w XXI w. Rada Europejska podkreśliła, że niepewnością gospodarczą i społeczną należy zająć się w pierwszej kolejności, i wezwała do stworzenia obiecującej przyszłości dla wszystkich i gwarancji dla naszego stylu życia oraz zapewnienia młodzieży dodatkowych możliwości. Przywódcy 27 państw członkowskich oraz Rady Europejskiej, Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej zobowiązali się w programie rzymskim do pracy na rzecz Europy socjalnej. Zobowiązanie to jest oparte na zasadach trwałego wzrostu gospodarczego i propagowaniu postępu gospodarczego i społecznego, a także spójności i konwergencji, przy jednoczesnym utrzymaniu integralności rynku wewnętrznego oraz uwzględnieniu różnorodności systemów krajowych i kluczowej roli partnerów społecznych. Partnerzy społeczni zobowiązali się do dalszego angażowania się w budowę Europy, która przynosi korzyści pracownikom i pracodawcom.</p>

Uzasadnienie

Dodanie tego tekstu wyjaśnienia zasady zawarte w deklaracji rzymskiej (pkt 3), w tym także uwzględnienie różnorodności systemów krajowych.

Zalecana poprawka 3

Wniosek w sprawie proklamacji

Preambuła (7) – dodać nowy ustęp

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<p><i>W pracach nad europejskim filarem praw socjalnych Komisja, Rada i Parlament Europejski uwzględniają porozumienie międzyinstytucjonalne w sprawie lepszego stanowienia prawa.</i></p>

Uzasadnienie

Komisja powinna uwzględniać swoje porozumienie z Radą i Parlamentem Europejskim i nie wprowadzać żadnych przepisów na poziomie UE, jeśli nie są one konieczne.

Zalecana poprawka 4

Wniosek w sprawie proklamacji

Preambuła (11) – dodać nowy ustęp

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<p><i>Ustanowienie europejskiego filara praw socjalnych oraz stopniowa realizacja europejskiej agendy społecznej powinny przyczynić się do urzeczywistnieniu zrównoważonej Europy sprzyjającej włączeniu społecznemu, ułatwić zwalczanie nierówności społecznych i terytorialnych, a także pomóc w stworzeniu społecznej gospodarki rynkowej.</i></p>

Uzasadnienie

Komitet Regionów podkreśla długoterminowe cele związane z ustanowieniem filara praw socjalnych, które powinny przyczynić się do stworzenia spójniejszej Europy troszczącej się o potrzeby obywateli w sferze społecznej.

Zalecana poprawka 5

Wniosek w sprawie proklamacji

Preambuła (11) – dodać nowy ustęp

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<p><i>Europejski filar praw socjalnych jest podstawą silnej europejskiej agendy społecznej, w której konkurencyjność i sprawiedliwość społeczna wzajemnie się dopełniają. W tym względzie kluczowym aspektem, przy pełnym poszanowaniu istniejących tradycji i praktyk państw członkowskich, jest zapewnienie płac zapobiegających ubóstwu pracujących, gwarantujących przyzwoity poziom życia i odpowiadających wydajności.</i></p>

Uzasadnienie

Uwzględniając wyłączne kompetencje państw członkowskich w tej dziedzinie, KR podkreślił już znaczenie silnej europejskiej agendy społecznej, której zasadniczym elementem są godziwe płace⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Opinia Komitetu Regionów w sprawie europejskiego filara praw socjalnych (CDR 2868/2016).

Zalecana poprawka 6

Wniosek w sprawie proklamacji

Preambuła (12) – dodać nowy ustęp

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<p><i>Z uwagi na wzrost w ostatnich latach bezrobocia młodzieży i liczby osób ubogich lub zagrożonych ubóstwem europejski filar praw socjalnych uwzględnia również potrzebę zmniejszenia w sposób zrównoważony ubóstwa, sprzyjania włączeniu społecznemu i przeciwdziałania bezrobociu młodzieży.</i></p>

Uzasadnienie

Komitet Regionów podkreślił już znaczenie działań, które należy zaakcentować i rozważyć również w dłuższym procesie programowania takim jak omawiany filar ⁽²⁾.

Zalecana poprawka 7

Wniosek w sprawie proklamacji

Preambuła (17) – Zmienić

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>Realizacja Europejskiego filaru praw socjalnych stanowi wspólne zobowiązanie i odpowiedzialność Unii, jej państw członkowskich i partnerów społecznych. Zasady i prawa określone przez Europejski filar praw socjalnych powinny być realizowane zarówno na szczeblu Unii, jak i na szczeblu państw członkowskich, w granicach ich kompetencji i zgodnie z zasadą pomocniczości.</p>	<p>Realizacja Europejskiego filaru praw socjalnych stanowi wspólne zobowiązanie i odpowiedzialność Unii, jej państw członkowskich, władz lokalnych i regionalnych i partnerów społecznych. Zasady i prawa określone przez Europejski filar praw socjalnych powinny być realizowane zarówno na szczeblu Unii, jak i na szczeblu państw członkowskich, w granicach ich kompetencji i zgodnie z zasadą pomocniczości, przy uwzględnieniu różnorodności systemów krajowych i kluczowej roli partnerów społecznych.</p> <p>Unia Europejska i państwa członkowskie powinny współpracować, by zapewnić zasoby finansowe konieczne do realizacji filaru praw socjalnych.</p>

Uzasadnienie

Omawiając kwestie leżące w bezpośredniej kompetencji władz lokalnych i regionalnych, nie można bagatelizować ich zaangażowania i odpowiedzialności, uwzględniając przy tym jednak różnice krajowe. Ponadto należy zagwarantować odpowiednie środki finansowe na realizację.

⁽²⁾ Opinia Komitetu Regionów w sprawie europejskiego filaru praw socjalnych (CDR 2868/2016).

Zalecana poprawka 8

Wniosek w sprawie proklamacji
Preambuła (17) – dodać nowy ustęp

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<i>Wspiera się wysiłki władz lokalnych i regionalnych zmierzające do realizacji odpowiednich polityk w zakresie zatrudnienia i spraw społecznych, w tym promowanie i rozwijanie polityki mającej na celu pogodzenie życia zawodowego i prywatnego, a także dostęp do rynku pracy zgodnie z niedawnym wnioskiem Komisji.</i>

Uzasadnienie

Jest to wyraźne odniesienie do uwag Komitetu Regionów zawartych we wcześniejszej opinii ⁽³⁾.

Zalecana poprawka 9

Wniosek w sprawie proklamacji
Preambuła (20) – dodać nowy ustęp

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<i>Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna stanowi jedną z najistotniejszych i najbardziej kompleksowych polityk UE, wnosząc istotny solidarny wkład we wzmocnienie całej UE. Dlatego też w dużym stopniu wspiera urzeczywistnienie filara społecznego.</i>

Uzasadnienie

Jest to wyraźne odniesienie do uwag Komitetu Regionów zawartych we wcześniejszej opinii ⁽⁴⁾.

Zalecana poprawka 10

Wniosek w sprawie proklamacji
Rozdział I, punkt 1 – zmienić

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Każda osoba ma prawo do edukacji włączającej, charakteryzującej się dobrą jakością, szkoleń i uczenia się przez całe życie w celu utrzymania i nabywania umiejętności, które pozwolą jej w pełni uczestniczyć w życiu społeczeństwa i skutecznie radzić sobie ze zmianami na rynku pracy.	a. Każda osoba ma prawo do edukacji włączającej, charakteryzującej się dobrą jakością, szkoleń i uczenia się przez całe życie w celu utrzymania i nabywania umiejętności, które pozwolą jej w pełni uczestniczyć w życiu społeczeństwa i skutecznie radzić sobie ze zmianami na rynku pracy.

⁽³⁾ Opinia Komitetu Regionów w sprawie przyszłości polityki spójności po 2020 r. (CDR 1814/2016).

⁽⁴⁾ Opinia Komitetu Regionów w sprawie przyszłości polityki spójności po 2020 r. (CDR 1814/2016).

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<p>b. Dzieci i młodzież z grup społeczno-ekonomicznych znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji mają prawo do szczególnych środków wspierających ich kształcenie i umożliwiających poprawę równości szans edukacyjnych i społecznych.</p> <p>c. Każda osoba ma prawo do wysokiej jakości staży lub przygotowania zawodowego, które obejmowałyby sprawiedliwe wynagrodzenie i odpowiednią ochronę ubezpieczeniową.</p>

Uzasadnienie

W poprawce przewidziano konkretne środki poprawiające wyniki szkolne dzieci i młodzieży zagrożonej zejściem na złą drogę. Poruszono ponadto zasadniczą kwestię stworzenia sprawiedliwych warunków dla stażystów i uczniów zawodu.

Zalecana poprawka 11

Wniosek w sprawie proklamacji

Rozdział I, punkt 4c – zmienić

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>Osoby bezrobotne mają prawo do ciągłego i konsekwentnego wsparcia dostosowanego do ich indywidualnych potrzeb. Osoby długotrwale bezrobotne mają prawo do dogłębnej indywidualnej oceny najpóźniej do 18. miesiąca bezrobocia.</p>	<p>Osoby bezrobotne mają prawo do ciągłego i konsekwentnego wsparcia dostosowanego do ich indywidualnych potrzeb, a zwłaszcza do kształcenia dostosowanego do ich umiejętności, doświadczeń osobistych i zawodowych, zdolności i motywacji. Osoby długotrwale bezrobotne mają prawo do dogłębnej indywidualnej oceny najpóźniej do 18. miesiąca bezrobocia.</p>

Uzasadnienie

Nie wymaga uzasadnienia.

Zalecana poprawka 12

Wniosek w sprawie proklamacji

Rozdział II, punkt 5d – zmienić

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>Należy zapobiegać powstawaniu stosunków pracy prowadzących do niepewnych warunków pracy, w tym poprzez wprowadzenie zakazu nadużywania nietypowych umów o pracę. Każdy okres próbny powinien mieć rozsądny czas trwania.</p>	<p>Należy propagować wszystkie stosunki pracy cechujące się uregulowanymi warunkami pracy i okresami próbnymi o rozsądnym czasie trwania, co pozwalałoby unikać rozprzestrzeniania się niepewnych form pracy.</p>

Uzasadnienie

Nie zostały zdefiniowane. „niepewne warunki pracy”. Władze lokalne i regionalne, jako pracodawcy zapewniający odpowiednie usługi, mogłyby zostać poddane silnym naciskom, gdyby zakazana została praca w niepełnym wymiarze godzin, praca na czas określony i praca tymczasowa.

Zalecana poprawka 13

Wniosek w sprawie proklamacji

Rozdział II, punkt 6 – dodać nowy punkt po punkcie 6a.

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	Wspiera się środki na rzecz zagwarantowania płac realnych odpowiadających wydajności, z poszanowaniem praktyk każdego państwa członkowskiego.

Uzasadnienie

Komitet Regionów podkreślił już znaczenie silnej europejskiej agendy społecznej, której zasadniczym elementem są płace⁽⁵⁾. W tym sektorze UE ma wyłącznie kompetencje w zakresie koordynacji, lecz może wspierać jej realizację.

Zalecana poprawka 14

Wniosek w sprawie proklamacji

Rozdział II, punkt 6b – zmienić

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Należy zadbać o odpowiednie płace minimalne, tak by zapewnić zaspokojenie potrzeb pracownika i jego rodziny w świetle krajowych warunków ekonomicznych i społecznych , przy jednoczesnym zapewnieniu dostępu do zatrudnienia i motywacji do poszukiwania pracy. Należy zapobiegać ubóstwu pracujących.	Należy zadbać o odpowiednie płace minimalne, tak by uwzględnić również różnorodność systemów krajowych oraz kluczową rolę partnerów społecznych , przy jednoczesnym zapewnieniu dostępu do zatrudnienia i motywacji do poszukiwania pracy. Należy zapobiegać ubóstwu pracujących.

Uzasadnienie

Potrzeby rodzin mogą się znacznie różnić między sobą. Wynagrodzenia nie powinny być ustalane z uwzględnieniem potrzeb czy też dochodów innych członków rodziny. Kluczowym kryterium powinno być otrzymywanie przez pracownika wynagrodzenia, które odpowiada obecnym warunkom rynkowym, zarówno gospodarczym, jak i społecznym.

⁽⁵⁾ Opinia Komitetu Regionów w sprawie europejskiego filara praw socjalnych (CDR 2868/2016).

Zalecana poprawka 15

Wniosek w sprawie proklamacji

Rozdział II, punkt 6c – zmienić

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Wszystkie wynagrodzenia są ustalane w sposób przejrzysty i przewidywalny, zgodnie z praktyką krajową i z poszanowaniem autonomii partnerów społecznych.	Wszystkie wynagrodzenia są ustalane w sposób przejrzysty i przewidywalny, zgodnie z praktyką krajową i z poszanowaniem autonomii partnerów społecznych. Należy zapobiegać zróżnicowaniu wynagrodzenia ze względu na płeć.

Uzasadnienie

Należy zająć się kwestią dyskryminacji ze względu na płeć w odniesieniu do płac.

Zalecana poprawka 16

Wniosek w sprawie proklamacji

Rozdział II, punkt 9 – zmienić

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>Równowaga między życiem zawodowym a prywatnym</p> <p>Rodzice oraz osoby pełniące obowiązki opiekunów mają prawo do odpowiednich urlopów, elastycznej organizacji pracy oraz dostępu do usług w zakresie opieki. Kobiety i mężczyźni mają równy dostęp do specjalnych urlopów służących wypełnianiu obowiązków w zakresie opieki oraz należy zachęcać ich do korzystania z takich urlopów w racjonalny sposób.</p>	<p>Równowaga między życiem zawodowym a prywatnym</p> <p>Rodzice oraz osoby pełniące obowiązki opiekunów mają prawo do odpowiednich urlopów, elastycznej organizacji pracy oraz dostępu do usług w zakresie opieki. Kobiety i mężczyźni mają równy dostęp do specjalnych urlopów służących wypełnianiu obowiązków w zakresie opieki oraz należy zachęcać ich do korzystania z takich urlopów w racjonalny sposób.</p> <p>Wspiera się środki na rzecz zachęcenia do rodzicielstwa i zwiększenia współczynnika urodzeń⁽⁶⁾.</p>

Uzasadnienie

Zgodnie z analizą przeprowadzoną we wcześniejszej opinii KR-u istotne jest, by nie bagatelizować przeszkód utrudniających zakładanie rodziny i potrzeby wsparcia wzrostu współczynnika urodzeń Europejczyków w kontekście wyzwania demograficznego.

⁽⁶⁾ Opinia Komitetu Regionów w sprawie reakcji UE na wyzwania demograficzne (CDR 40/2016).

Zalecana poprawka 17

Wniosek w sprawie proklamacji

Rozdział II, punkt 10 – dodać nowy punkt po punkcie 10c

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<i>d. Pracownicy mają prawo nie brać udziału w łączności elektronicznej związanej z pracą w godzinach wolnych od pracy.</i>

Uzasadnienie

Postęp technologiczny sprawia, że granice między godzinami pracy i wolnymi od pracy zacierają się, w związku z czym prawo do wylogowania się jest istotnym aspektem praw pracowniczych.

Zalecana poprawka 18

Wniosek w sprawie proklamacji

Rozdział III, punkt 15a – zmienić

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
a. Pracownicy i osoby pracujące na własny rachunek przechodzące na emeryturę mają prawo do emerytury proporcjonalnej do ich składek oraz zapewniającej odpowiedni dochód. Kobiety i mężczyźni mają równe szanse w odniesieniu do nabywania praw emerytalnych.	a. Pracownicy i osoby pracujące na własny rachunek przechodzące na emeryturę mają prawo do emerytury proporcjonalnej do ich składek oraz zapewniającej odpowiedni dochód. Kobiety i mężczyźni mają równe szanse w odniesieniu do nabywania praw emerytalnych i konieczne jest zarządzenie zróżnicowaniu emerytur ze względu na płeć za pomocą środków zwalczających nierówności w życiu codziennym, które utrudniają kobietom wnoszenie równie wysokich składek do systemu emerytalnego co mężczyźni.

Uzasadnienie

Kompromis.

Zalecana poprawka 19

Wniosek w sprawie proklamacji

Rozdział III, punkt 19 – dodać nowy punkt

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<p><i>Integracja uchodźców i migrantów o uregulowanym statusie</i></p> <p><i>Między innymi poprzez kształcenie i szkolenie zawodowe mające na celu rozpoznanie potencjału i ułatwienie integracji poszczególnych osób wspiera się skuteczną integrację uchodźców, małoletnich bez opieki i przebywających legalnie migrantów, co jest zasadniczym zadaniem z punktu widzenia sprawnie funkcjonującej nowoczesnej Europy socjalnej.</i></p>

Uzasadnienie

W ramach filaru nie czyni się odniesienia do uchodźców, małoletnich bez opieki i przebywających legalnie migrantów, a należy podkreślić zaangażowanie na rzecz ich skutecznej integracji.

Zalecana poprawka 20

Wniosek w sprawie proklamacji

Rozdział III, punkt 20 – zmienić

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>Dostęp do niezbędnych usług</p> <p>Każdy ma prawo dostępu do podstawowych usług dobrej jakości, w tym wody, urządzeń sanitarnych, energii, transportu, usług finansowych i usług łączności cyfrowej. Osoby potrzebujące otrzymają wsparcie w zakresie dostępu do tych usług.</p>	<p>Dostęp do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym oraz do niezbędnych usług</p> <p>a. Każdy ma prawo dostępu do przystępnych cenowo, wysokiej jakości usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, takich jak usługi społeczne bez uszczerbku dla kompetencji państw członkowskich w zakresie świadczenia, zlecenia i organizacji takich usług. Osoby potrzebujące otrzymają wsparcie w zakresie dostępu do tych usług.</p> <p>b. Każdy ma prawo dostępu do przystępnych cenowo podstawowych usług dobrej jakości, w tym wody, urządzeń sanitarnych, energii, transportu, usług finansowych i usług łączności cyfrowej. Osoby potrzebujące otrzymają wsparcie w zakresie dostępu do tych usług.</p>

Uzasadnienie

Świadczenie usług w ogólnym interesie gospodarczym jest zasadniczym sposobem zapewnienia spójności społecznej.

Zalecana poprawka 21

Wniosek w sprawie proklamacji

Rozdział III, punkt 20 – dodać nowy punkt

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<p>Dostęp do kultury i sztuki</p> <p>Każdy ma prawo dostępu do kultury i sztuki.</p>

Uzasadnienie

W ramach filaru nie czyni się wzmianki na temat dostępu do kultury i sztuki, które stanowią zasadniczy element spójności społecznej i mają zasadnicze znaczenie dla walki z marginalizacją i ubóstwem. Swobodny dostęp do kultury i sztuki sprzyja również walce z radykalizacją postaw.

II. ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Przyjmuje z zadowoleniem ustanowienie filaru społecznego jako niezbędnego uzupełnienia unii politycznej, gospodarczej i walutowej i jako wkładu w pomyślne wdrażanie horyzontalnej klauzuli społecznej⁽⁷⁾; umożliwi ono stworzenie zrównoważonej Europy sprzyjającej włączeniu społecznemu, która będzie wzmacniać pozycję obywateli i sprzyjać równym szansom.
2. Wyraża żal, że Komisja wskazała wyraźnie, iż realizacja Europejskiego filaru praw socjalnych stanowi wspólne zobowiązanie i odpowiedzialność Unii, jej państw członkowskich i partnerów społecznych⁽⁸⁾, całkowicie pomijając kwestię odpowiedzialności i kompetencji władz lokalnych i regionalnych.
3. Podkreśla znaczenie silnej europejskiej agendy społecznej, w której konkurencyjność i sprawiedliwość społeczna wzajemnie się dopełniają⁽⁹⁾, by uniknąć wszelkiej formy dumpingu socjalnego i zagwarantować większe zatrudnienie. Przypomina w związku z tym zapisane w preambule do Traktatu o Unii Europejskiej zobowiązanie do „popierania postępu gospodarczego i społecznego swych narodów” oraz do zapewnienia, że „integracji gospodarczej towarzyszyć będzie równoczesny postęp w innych dziedzinach”.
4. Podkreśla wartość dodaną, jaką władze lokalne i regionalne wnoszą w opracowywanie i wdrażanie polityki społeczno-gospodarczej w celu przyczynienia się do większej pozytywnej konwergencji społeczno-gospodarczej i ponawia swój postulat, by europejski filar wspierał starania władz lokalnych i regionalnych na rzecz realizacji odpowiedniej polityki zatrudnienia i polityki społecznej⁽¹⁰⁾.
5. Z zadowoleniem przyjmuje dążenie Komisji do tego, by przy kształtowaniu europejskich polityk w większym stopniu uwzględniać cele z zakresu polityki społecznej i określać (minimalne) standardy w jej dziedzinie, które będą realizowane przez UE i państwa członkowskie w ramach ich odpowiednich kompetencji.
6. Przypomina postulat odpowiedniej koordynacji polityki gospodarczej i społecznej między szczeblem unijnym i krajowym⁽¹¹⁾, co gwarantuje lepszą reprezentację wymiaru terytorialnego⁽¹²⁾.
7. Rozwinięcie wymiaru społecznego posłuży do wzmocnienia projektu UE i przyciągnięcia obywateli za pomocą odnowionego projektu, który umożliwi im silniejszą identyfikację.
8. Odnotowuje, że polityka gospodarcza i społeczna UE powinna zwiększyć jej potencjał wzrostu w dłuższej perspektywie, wspierając wydajność i konkurencyjność przedsiębiorstw europejskich oraz umiejętności pracowników.
9. Zauważa, że filar społeczny powinien przyczynić się do zmniejszenia ubóstwa, wykluczenia społecznego i bezrobocia, szczególnie młodzieży, przeciwdziałając wszelkim nierównościom społecznym⁽¹³⁾, w tym różnicom w traktowaniu kobiet i mężczyzn. W tym kontekście należy uwzględnić mechanizm europejskiego ubezpieczenia od bezrobocia⁽¹⁴⁾ jako jednego z pierwszych wspólnych narzędzi do zwalczania kryzysu na rynku pracy.
10. Przypomina, że kryzys w zatrudnieniu doprowadził do wysokiego poziomu bezrobocia długotrwałego, wobec którego należy zastosować odpowiednie strategie i podjąć stosowne działania w zakresie szkoleń, mające na celu odnowienie umiejętności pracowników, oraz w stosownych przypadkach udzielić wsparcia finansowego.

⁽⁷⁾ Artykuł 9 TFUE.

⁽⁸⁾ COM(2017) 251 final, preambuła (17).

⁽⁹⁾ Opinia Komitetu Regionów w sprawie europejskiego filaru praw socjalnych (CDR 2868/2016).

⁽¹⁰⁾ Opinia Komitetu Regionów w sprawie europejskiego filaru praw socjalnych (CDR 2868/2016).

⁽¹¹⁾ Opinia KR-u w sprawie społecznego wymiaru unii gospodarczej i walutowej (CDR 6863/2013).

⁽¹²⁾ Rezolucja w sprawie programu prac Komisji Europejskiej na 2016 r. (COR-2015-5929).

⁽¹³⁾ Opinia Komitetu Regionów w sprawie europejskiego filaru praw socjalnych (CDR 2868/2016).

⁽¹⁴⁾ Propozycja rządu włoskiego dotycząca europejskiego zasiłku dla bezrobotnych.

11. Podkreśla, że polityka spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, która jest jedną z najistotniejszych i kompleksowych strategii politycznych UE ⁽¹⁵⁾, powinna się znacznie przyczynić do urzeczywistnienia filaru społecznego.
12. Przypomina, że inwestycje społeczne to inwestycje w przyszłość i w związku z tym nie powinny być traktowane tylko jako koszty dla finansów publicznych.
13. Podkreśla potrzebę koordynacji strategii i celów, które należy wytyczyć w odniesieniu do filara społecznego i Europejskiego Funduszu Społecznego.

Zalecenia szczegółowe

14. Popiera dążenie Komisji do zwiększenia zatrudnienia i wspierania odpowiednich warunków do tego, by przedsiębiorstwa mogły stworzyć większą liczbę wysokiej jakości miejsc pracy w UE.
15. Powtarza swój apel o wzmocnienie społecznego wymiaru UE i unii gospodarczej i walutowej. Wyraża nadzieję, że wniosek ustawodawczy dotyczący europejskiego filaru praw socjalnych umożliwi także na zmieniającym się rynku pracy zajmowanie się prawami pracowniczymi i mobilnością pracowników z zachowaniem zasady pomocniczości ⁽¹⁶⁾.
16. Podkreśla znaczenie silnej europejskiej agendy społecznej, w której konkurencyjność i sprawiedliwość społeczna wzajemnie się dopełniają ⁽¹⁷⁾, by uniknąć wszelkiej formy dumpingu socjalnego i zagwarantować większe zatrudnienie.
17. Przypomina, że każde działanie publiczne czy też prywatne musi uwzględniać specyfikę lokalną i regionalną, wyzwania demograficzne oraz wciąż utrzymujące się wysokie bezrobocie młodzieży, w związku z czym odnotowuje wagę rozszerzenia korzyści wynikających z gwarancji dla młodzieży na osoby do 30 roku życia ⁽¹⁸⁾ oraz uczynienia z tego programu stałego elementu europejskiej polityki zatrudnienia wraz ze stabilnym i odpowiednim finansowaniem zarówno z funduszy europejskich, jak i krajowych.
18. Sygnalizuje, że szybkie i głębokie zmiany – od starzenia się społeczeństwa, nowych modeli życia rodzinnego, cyfryzacji i nowych form pracy po wpływ globalizacji i urbanizacji – wymagają dążenia do rozszerzenia zakresu szkoleń i organizacji szkoleń ustawicznych, dostosowania umiejętności i aktywnego wspierania talentów, polityki na rzecz aktywnego starzenia się, a także równowagi między działalnością zawodową a życiem rodzinnym, którą zapewnia odpowiednia polityka rodzinna ⁽¹⁹⁾ i edukacyjna oraz polityka zatrudnienia.
19. Podkreśla znaczenie dopasowania umiejętności do potrzeb rynku pracy, które mają wymiar terytorialny, w związku z czym kładzie nacisk na rolę władz lokalnych i regionalnych w dziedzinie kształcenia, szkolenia i wsparcia, szczególnie młodych przedsiębiorców ⁽²⁰⁾.
20. W związku z powyższym opowiada się za tym, by w europejskim filarze praw socjalnych zapisane zostało prawo do kształcenia jako podstawowe prawo socjalne i prawo człowieka.
21. Podkreśla ponadto, że biorąc pod uwagę uwarunkowania krajowe, regionalne i lokalne i dostępne zasoby, przy jednoczesnym uwzględnieniu możliwości uznania inwestycji w kapitał ludzki za inwestycje społeczne, państwa członkowskie powinny otrzymać wsparcie w zakresie wdrażania gwarancji umiejętności w celu poprawienia szans zatrudnienia i pełnego udziału w życiu społecznym nisko wykwalifikowanych dorosłych w Europie ⁽²¹⁾.
22. Uważa, że stworzenie zrównoważonego i uregulowanego rynku pracy wymaga uwzględnienia przemian zachodzących w środowisku pracy (4.0), stosunków pracy i ochrony pracowników, w tym prawa do wylogowania się. W związku z tym należy utworzyć stałą grupę wysokiego szczebla między Komisją, Radą, Parlamentem i Komitetem Regionów w celu prowadzenia europejskiej refleksji na temat wpływu digitalizacji i nowych technologii, a także na rzecz promowania niezbędnych polityk gospodarczych i społecznych również w odniesieniu do odpowiednich działań terytorialnych.

⁽¹⁵⁾ Opinia Komitetu Regionów w sprawie przyszłości polityki spójności po 2020 r. (CDR 1814/2016).

⁽¹⁶⁾ Rezolucja w sprawie priorytetów Europejskiego Komitetu Regionów w kontekście programu prac Komisji Europejskiej na 2018 r. (2017/C 272/01)

⁽¹⁷⁾ Opinia Komitetu Regionów w sprawie europejskiego filaru praw socjalnych (CDR 2868/2016).

⁽¹⁸⁾ Opinia Komitetu Regionów w sprawie pakietu dotyczącego zatrudnienia młodzieży (CDR 789/2013).

⁽¹⁹⁾ Opinia Komitetu Regionów w sprawie reakcji UE na wyzwania demograficzne (CDR 40/2016).

⁽²⁰⁾ Opinia KR-u w sprawie wytycznych dotyczących polityk zatrudnienia państw członkowskich (CDR 1419/2015).

⁽²¹⁾ Opinia Komitetu Regionów w sprawie nowego europejskiego programu na rzecz umiejętności (COR-2016-04094).

23. Podkreśla, że w związku z rozwojem środowiska pracy⁽²²⁾ niezbędne jest szybkie, proste i wiarygodne uznawanie kwalifikacji wysoce mobilnych specjalistów⁽²³⁾.
24. Jest zdania, że pojawieniu się nowych form zatrudnienia lub ustanowieniu wspólnych europejskich standardów minimalnych musi zawsze towarzyszyć odpowiedni poziom zabezpieczenia socjalnego.
25. Zwraca się o uwzględnienie celu dotyczącego skutecznej integracji uchodźców, nieletnich pozbawionych opieki i legalnie przebywających migrantów także poprzez kształcenie i szkolenie zawodowe.
26. Wnosi, by szczególną uwagę zwrócono na akty prawne dotyczące wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z UE, np. swobodnego przepływu pracowników w obrębie UE, koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz funduszy UE związanych z zatrudnieniem i polityką społeczną⁽²⁴⁾.
27. Zwraca się o zastosowanie bardziej odpowiednich instrumentów oceny nierówności na szczeblu niższym niż krajowy, takich jak kolejne wiarygodne dane dotyczące kwestii społecznych na szczeblu lokalnym i regionalnym.
28. Proponuje natychmiastowe zajęcie się kwestią ubóstwa i wykluczenia społecznego bez względu na ich przyczynę lub dotkniętą nimi grupę społeczną i podkreśla, że konieczne są większe inicjatywy na rzecz wsparcia rodzin, by zagwarantować trwałe wydobycie się z różnych form wykluczenia społecznego i zwiększyć finansowanie na ochronę socjalną; jednocześnie uważa, że ustanowienie minimalnego dochodu gwarantowanego zatwierdzonego przez liczne władze lokalne i regionalne jest dobrą praktyką.
29. Podkreśla, że filar społeczny powinien obejmować kwestie marginalizacji i wykluczenia społecznego, przy czym priorytetowo należy potraktować strategie polityczne na rzecz osób niepełnosprawnych i rodzin wielodzietnych.
30. Ubolewa, że filar odnosi się do mieszkalnictwa wyłącznie jako elementu usług społecznych. Zauważa, że odpowiednie mieszkania dla wszystkich i w przystępnej cenie powinny stanowić niezbędny czynnik zwiększający spójność społeczną i przyczyniać się do budowania społeczności odpornych na segregację społeczną, gospodarczą i geograficzną.
31. Odnotowuje konieczność zapewnienia we współpracy ze szczeblem lokalnym i regionalnym dostępności dużej sieci nie tylko niezbędnych usług, ale także usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, w tym i usług społecznych, które byłyby dobrej jakości i przystępne cenowo.
32. Ubolewa nad nieuwzględnieniem prawa dostępu do kultury i sztuki, które mają zasadnicze znaczenie dla spójności społecznej i walki z marginalizacją i ubóstwem⁽²⁵⁾.
33. Przypomina Komisji i Radzie stosowność wprowadzenia środków zachęcających dla tych krajów, które wdrażają reformy strukturalne na rzecz realizacji społecznych celów strategii „Europa 2020” oraz zwalczania dysproporcji społecznych.
34. Podkreśla fakt, że postęp społeczny Europy można równomiernie rozłożyć również w krajach spoza strefy euro⁽²⁶⁾, czyli w krajach niebędących w początkowej fazie beneficjentami filaru społecznego, i zachęca Komisję i Radę do znalezienia w tym celu stosownych instrumentów.
35. Podkreśla konieczność wyjaśnienia sposobu, w jaki fundusze europejskie mogą wesprzeć urzeczywistnienie tego filaru⁽²⁷⁾. Przypomina również, że konieczne jest zapewnienie odpowiednich zasobów przez UE i jej państwa członkowskie z myślą o osiągnięciu celów filaru.
36. Wzywa Komisję do opracowania koncepcji wychodzącego w przyszłość programu działań w zakresie polityki społecznej, obejmującego konkretne środki działania.

⁽²²⁾ Eurobarometr – specjalne badanie 417, „Europejski obszar umiejętności i kwalifikacji”.

⁽²³⁾ Nowelizacja dyrektywy w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (2013/55/UE).

⁽²⁴⁾ Grupa robocza Komisji EMPL PE: „obecnie w sektorze zatrudnienia, swobodnego przepływu pracowników i polityki społecznej obowiązuje ok. 670 aktów UE (w tym aktów ustawodawczych, delegowanych i wykonawczych)”.

⁽²⁵⁾ Europejski Sojusz na rzecz Kultury i Sztuki.

⁽²⁶⁾ Europejska Konfederacja Niezależnych Związków Zawodowych.

⁽²⁷⁾ Europejska sieć społeczna.

37. Przywołuje postulat, by europejski filar praw socjalnych wspierał starania władz lokalnych i regionalnych na rzecz realizacji odpowiedniej polityki zatrudnienia i polityki społecznej⁽²⁸⁾.
38. Stwierdza, że stosowne jest zapewnienie odpowiednich instrumentów pomiaru i monitorowania dokonanych postępów⁽²⁹⁾, i postuluje uwzględnienie, podczas wszelkich przyszłych przeglądów Traktatu, protokołu w sprawie postępu społecznego w celu zrównania praw społecznych z gospodarczymi⁽³⁰⁾.
39. Podkreśla potrzebę wzmocnienia społecznej i obywatelskiej wartości wolontariatu jako środka rozwoju i promocji terytorialnej, a także jako instrumentu społecznej odpowiedzialności oraz bezpośredniego udziału obywateli.

Bruksela, dnia 10 października 2017 r.

Karl-Heinz LAMBERTZ

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

⁽²⁸⁾ Opinia Komitetu Regionów w sprawie europejskiego filara praw socjalnych (CDR 2868/2016).

⁽²⁹⁾ <http://www.esn-eu.org/news/925/index.html>

⁽³⁰⁾ https://www.etuc.org/press/trade-unions-fight-stronger-european-pillar-social-rights#.Wb_76WepWUm